

DESCOPERIREA LITERATURII POPULARE

Sub influența romantismului care redescoperea valoarea folclorului și a imaginarului colectiv, scriitorii români din jurul revistei *Dacia literară* încurajau fenomenul de prelucrare de către literatura română cultă a modelelor și temelor literaturii populare tocmai pentru încurajarea unei literaturi întemeiate pe fundamente originale și specific românești. Motivele acestei abordări sunt foarte variate. S-a susținut mai întâi că valoarea estetică a literaturii populare românești este una de excepție și că aceasta se distinge prin originalitate față de alte literaturi populare europene. Apoi că fenomenul de modernizare a condus ușor la descoperirea folclorului. Pentru a promova originalitatea și specificul românesc, scriitorii pașoptiști nu aveau, în afară celui străin, alt model decât modelul literar popular. Popor preponderent rural, românii nu aveau la mijlocul secolului trecut o literatură cultă propriu-zisă.

Recursul la folclor al scriitorilor de la 1848 a condus la descoperirea în primul rând a poeziei populare. Importanța ei a fost exagerată, V. Alecsandri susținând că „românul e poet”. Ideea a devenit apoi un clișeu cultural pe care doar ultimele decenii l-au putut contrazice și ironiza. Interesul pentru rural și folclor ca și pentru arhaic, provenite din influența romantică, au valorizat în cultura română mai mult lumea satului decât universul citadin care apare în literatura noastră mult mai târziu. Mulți dintre pașoptiști erau convinși că doar viața satului și produsele sale spirituale ar fi reprezentative pentru specificul național.

Între 1852-1853 V. Alecsandri publică o culegere de texte populare între care se află și balada *Miorița* care a provocat vii polemici referitoare la valoarea sa literară, la interpretările care i s-au dat, la atitudinea pe care o promovează și la caracterul ei emblematic pentru specificul poporului român. Nu numai scriitorii s-au aplecat asupra ei, ci și filosofi, critici, folcloriști sau oameni de cultură. Discuția desfășurată în jurul ei a evidențiat o serie de probleme legate de folclor: datarea și localizarea textelor folclorice, modalitatea producerii acestora, relația text popular – text cult, caracterul emblematic pentru un popor a creațiilor populare, etc.

În analiza genezei unui text literar popular sunt importante analiza microtextuală (particularități lingvistice, onomastică, descriere geografică) sau macrotextuală (situații social-politice, scenarii mitologice, practici rituale, credințe, mentalități, atitudini și comportamente tipice pentru anumite momente sau stadii ale culturii orale, structura operelor) care pot pune în lumină locul și timpul în care textul respectiv a apărut.

Citind cu atenție informațiile din manual (p 93 – p 99), răspunde următoarelor întrebări:

1. Precizează 5 interpretări date de către oameni de cultură români baladei *Miorița* indicând și autorul fiecărei interpretări.
2. Interpretează sintagma inițială a baladei *Miorița*: „Pe un picior de plai/Pe-o gură de rai” și precizează funcția ei poetică dar și pe cea de identificare a momentului și locului creației baladei.
3. Este dificil de identificat cu certitudine momentul apariției unei opere populare. Indică alți factori care fac și mai dificil demersul situării în timp al momentului apariției unei opere populare.
4. La nivel structural, s-a identificat o mare diferență între diferitele variante ale *Mioriței*. În ce constă această diferență?
5. A existat o influență a variantei Alecsandri asupra celorlalte variante populare? Cum explici fenomenul?
6. Indică și descrie pe scurt o modalități pe care folcloriștii români le-au utilizat pentru a investiga vechimea baladei *Miorița*.
7. Expune pe scurt concluziile acestor investigații prezentate de Mihai Pop și Pavel Ruxăndoiu în *Folclor literar românesc*.

8. În ceea ce privește autorul/autorii operei folclorice, s-au emis două variante de răspuns. Care sunt acestea?
9. Prezintă pe scurt opinia lui Duiliu Zamfirescu referitoare la acest aspect.
10. Prezintă și alte opinii polemice (D. Zamfirescu și T. Maiorescu) referitoare la caracterul anonim sau colectiv al unei opere populare și formulează o opinie proprie pe care să o argumentezi.
11. D. Zamfirescu se raportează de asemenea polemic la atitudinea entuziastă a pașoptiștilor de a considera literatura populară ca fiind reprezentativă pentru sufletul românesc. Comentați cele 3 motive care ar putea justifica totuși această atitudine a pașoptiștilor (p. 96, coloana 1, sus).
12. Prezintă sintetic, în minim 20 de rânduri, opinia lui G. Ibrăileanu referitoare la relația literatură populară – literatură cultă (p. 96 - 97).
13. Prezintă sintetic, în maxim 10 de rânduri, opinia lui Ion Pillat referitoare la aceeași problemă. Exprimă-ți opinia în legătură cu aceste idei în maxim 20 de rânduri.
14. Referitor la caracterul emblematic pentru spiritul românesc al baladei *Miorița* s-au emis opinii divergente și s-a discutat îndelung și polemic. Una dintre acestea susține că această operă ar exprima poetic concepția despre lume și viață a spiritului românesc. Ce a contribuit la conturarea unei asemenea idei? Comentează variantele de răspuns oferite la ex. 1, p. 97, CII
15. Prezintă pe scurt, în maxim 15 rânduri, cele trei lecturi diferite ale textului mioritic.
16. Marea varietate de lecturi ale *Mioriței* a fost posibilă datorită perspectivelor multiple abordate de cercetători. Prezintă aceste perspective de interpretare ale cercetătorilor și precizează punctul tău de vedere referitor la relația dintre ele.
17. Citește cele două opinii ale lui H. H. Stahl și Mircea Eliade (p. 98, CII – p.99) și prezintă opiniile lor referitoare la balada *Miorița*.